

פרוטוקול מס' 46

פשיטת ועדת החוקה, חוק ומשפט
סיום ע'ן סוף בתמוז תשל"ל - 20.7.70, שעה 9.00

נכחו:

חברי הוועדה:

י. ש. בן-טאיר - היו"ר
ש. ז. מברסוב
א. מנקוריון
י. ארידור
ס. ביבי
ס. בן-טור
ב. הלוי
ג. האוזנר
ש. פרידמן
י. קורן
י. ה. קלינגהופר

מוזמנים:

א. ידן - המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
ס. שלגי - משרד המשפטים
ניצב-משנה קרמי - משרד המשפטים

מוזכרים הנוצרים:

ר. פלחי

בשמה:

ח. ביתן

חוק חוקרים פרטיים ושירותי ספירה,
משכ"ס - 1969 (סעיף 4(א)).

סדר היום:

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ש. גול-מאיר:

חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה, תשכ"ט - 1969

ניצב משנה קרתי הביא חומר על הכישורים הדרושים לחוקר פרטי בארצות שונות וחומר זה יודפס ויוכנס לתיקים של חברי הוועדה. אני מציע שנשמע ממנו גם דברים בעל-פה.

(ניצב-משנה קרתי קורא מתוך החומר, שהכין ושיוכנס לתיקים של חברי הוועדה, דוגמאות של כישורים לחוקרים פרטיים במדינות אחרות)

סעיף 4 (א)

ס. גול-מורד: לפיסקה (4) - אני סבור שצריך לקבוע מי זה מנהל משרד. האם זה מנהל אדמיניסטרטיבי שאין לו שום שייכות למקצוע זה או שזה צריך/אדם שאבד את הקורס של חוקרים פרטיים וקיבל רשיון?

ס. שלגי: פרק ג' של החוק מדובר ברישוי להנהלת משרד, ובפיסקה (4) הכוונה למנהל בעל רשיון לפי פרק ג'.

ס. גול-מורד: בסעיף 10 מדובר על מנהל משרד, אך שוב אין אין הגדרה.

היו"ר י. ש. גול-מאיר: אני מפנה את תשומת לבך שבסעיף 9 כתוב "לא יהיה אדם כשיר לפתוח משרד לחקירות פרטיות או לניהולו אלא אם...". פירוש הדבר שאין אדם יכול להיות מנהל משרד אלא אם נתמלאו בו ההגזאים המפורטים.

ס. גול-מורד: ייתכן שזה סכסה את העניין.

לפיסקה (6) - יש מקרים בהם צריך לשחרר מועמד מבחינה זו בדיני ישראל אם הוועדה הבוחנת מוצאת לנכון לתת שחרור זה. אם אדם שעבד במשטרה ושפרש משם רוצה לעסוק בחקירה פרטית, למה לדרוש ממנו מבחינה זו? אני מציע להחיל את (ב) גם על פיסקה (6).

היו"ר י. ש. גול-מאיר: בקריאה הראשונה הוסמכו הערות לפעיק קטן (א) - להערות לפעיק קטן (ב) נתייחס אחר-כך - על-ידי חברי-הכנסת גרוס, אליעד, קורפו, בדר, קלינגהופר ואבנרי (קורא את ההצעות הנמצאות בתיקים של חברי הוועדה).

י. ארידור: לפיסקה (1) - קשה לי לראות איך ועל סמך מה אפשר לשלול תעסוקה זו מאדם שהוא תושב ישראלי ושרוצה לעבוד בישראל בגלל זה שהוא איננו תושב. הרי הבעיה היא עניין עבודה כחוקר פרטי כאן ולשם מה דרושה הסלה "תושב"? קשה לי לראות איך אפשר לשלול זכויות עבודה מאזרח ישראלי בין שהוא תושב ובין שאינו תושב. למעשה אינני יכול לתאר לעצמי אזרח ישראלי העובד בישראל שאינו תושב ישראל ולכן תנאי זה סיותר וצריך להסתפק רק בתנאי "אזרח ישראלי".

אני רואה סתירה בין (2) ל-(4), כי אם אנו עושים חשבון שבחור מתגייס לצבא בן 18 ומשרת שלוש שנים ואחר-כך עובר פטאג' של שלוש שנים בחקירות פרטיות, הרי לאחר תקופה זו הוא יהיה בן 24. יוצא שעל-ידי קביעת הביל של 23 ב-(4) בוחנים אנו עדיפות מסויימת לאנשים שלא שירתו שירות צבאי סלא.

היו"ר י. ש. גול-מאיר: - או שעשו חקירות פרטיות בצבא.

י. ארידור: אני מציע להקטין את הקורס האימונים לשנתיים.

לפיסקה (5) - בסעיף 2(ב) לחוק זה נאמר כי בין חברי ועדת הרישוי צריכים להימצא בין היתר חברים שהמליצו עליהם

י. ארידור:

ראש הממשלה, שר הבטחון ושר המשטרה, והגיסוק היה שלמשרדים אלה יש אינטרס
שירדו בעניין - וזה גיסוק צודק - בתוקף היותם קשורים בפעולות שירותי
הבטחון. בפיסקה (5) אנו רואים שהמטרה היא שצריכה לתת אישור וזאת מטעם
אחד של בטחון הציבור. איני סבין מדוע דווקא המטרה צריכה לתת אישור זה?
האם המטרה תפנה לשר הבטחון כדי לבקש אישורו במסגרת שירותו הבטחון?
ברצוני להבין עניין זה.

בקשר לפיסקה (5) ברצוני לומר גם שאני מתנגד
לחלוטין לפעילים הקשורים באופיו או בהתנהגותו של המבקש כשעניין העבר
נכלל כבר. קשה מאוד לשפוט אנשים לפי אופי ואין לזה שום קנה-מידה
אובייקטיבי. קנה-המידה של בטחון הציבור הנזכר בסעיף הוא רחב מאוד ולשם
מה להוסיף את עניין האופי או ההתנהגות? איך אפשר בכלל לשקול אופי כשזה
אינו קשור בעניין היסודי של בטחון המדינה שעליו מסתמך החוק?

אני מסכים להצעה בפיסקה (6) שהחוקר צריך לעמוד
בנחינות בדיני ישראל ובאתיקה סקצועית.

ד. ז. אברמוב:

לדעתי, פסקאות (1), (2), (3) חשובות ופיסקה
(3) בדבר השכלה תיכונית הכרחית ואין לנגוע בהן.

בפיסקה (4) כתוב "בעריכת חקירות במקום שהזכר",
ואני משיג על המלה "מקום". הכוונה לאדם שהתאמן שלוש שנים בטורס, בחברה,
בתאגיד, אבל לא במקום. אני מציע שנכתוב כאן מלה מתאימה יותר.

לפיסקה (5) - לא ברור לי אם הטעמים של עבר;
אופי או התנהגות של המבקש הם טעמים של בטחון הציבור. לכאורה הם כן טעמים
של בטחון הציבור כי לאחר מכן כתוב "או מטעם אחר של בטחון הציבור".

י. ארידור:

אם כן, אפשר לכתוב רק - טעמים של בטחון
הציבור.

ד. ז. אברמוב:

אם זו הכוונה, אפשר להתייחס רק לבטחון הציבור,
ואם לאו, המלה "אחר" מיותרת וצריך לכתוב
"או מטעם של בטחון הציבור". אגב, המושג "בטחון" ממשק "מפלגה" מבלשש
במקצת, כי כאשר מתרגמים אנו "משרד בטחון" במשר החוקים אנחנו מוטרפים
ולא ministry of defence. האם במלשח
הטעמי בטחון הכוונה כאן לטעמי בטחון בטובן של defence או
בטובן של security?

א. אקסוריון:

אפשר מולי לצבאיר מספר בטרניים עם יש צורך,
בכך, אבל בכישרים עצמם הנזכרים בסעיף קטן (א)

אני תוסך.

אין זה טובים לדעתו לדרוש שזה יהיה אדם שסלאו
לו עשרים ושלוש שנים, כי אם סביאים בחשבון שהוא צריך להתאמן במשך שלוש
שנים, לא ייתכן שהוא יתחיל לעטוק במקצוע מוקדם יותר. גם בפננימק צוטרף
והוא שאדם העוסק בחקירת פעולותיהם של אנשים אחרים צריך שיהיה מיושב בדעתו,
ואני חושב שזה הגיל המינימלי שאפשר לדרוש. ייתכן שאפשר לדבר על העלאת
הגיל, אבל איני מציע לעשות זאת.

אשר להשכלה, ייתכן שפעיי קטן (ב) יצטרך
להתייחס גם לאנשים העוסקים כבר במקצוע ושהם בגיל מבוגר ואין להם השכלה.
נצטרך לחשוב על משהו בכיוון זה, אבל על כך נדבר כאשר נגיע לדיון בסעיף
קטן (ב). בכל אופן מלכתחילה ובדרך-כלל נראה לי שהשכלה תיכונית היא מידת
ההשכלה שאנו רשאים לדרוש במקרה זה. לדרוש השכלה גבוהה הרגשתי היא שזה
מופרז, אך גם פחות מהשכלה תיכונית נראה לי שאין לדרוש. דרישה זו מתקבלת
על הדעת, ומה גם שלפי האמור ב-(6) יצטרך המועמד גם לעמוד בנחינה בדיני
ישראל ובאתיקה סקצועית נוסף להשכלה התיכונית.

א. מנקוריון:

הדרישה לאיפון של שלוש שנים היא לדעתי הגיונית, וברגע זה איני מתייחס להערה של חבר-הכנסת מברטוב לגבי הסלה "מקום". אפשר לוותר על תנאי זה אם מדובר, למשל, באדם שעבד במסגרת כחוקר ורכש שם נסיון. אין טעם לדרוש שחוקר יעבוד שוב את הסטאג', אבל לי נראה שיש להביא בחשבון מה שנקרא סטאג' חלקי, היינו לאפשר לוועדה לשקור אדם באופן חלקי סטאג' כמו אצל עורכי-הדין. אני ודאי מוסך בכישור הנזכר בפסקה (5) ובמתן האישור על-ידי המסגרה. למסגרה יש סידורים לבדיקת העניינים ויש להניח שבמקרה זה היא תצטרך, כמובן, לשאול את פוסדות הבטחון, אבל את האישור שאין לה התנגדות היא תצטרך לתת. איננו רוצים לכלול בחוק את התנאי שהמועמד לא יהיה שתיין כדוגמת המעיף שקיים במדינה אחרת ושאותו הצפיר ניצב משנה קדמי, אבל יש להניח שהמסגרה תאמר כי בגלל התנהגותו אין המועמד כשיר להיות חוקר פרטי. אנו יכולים לתאר לעצמנו שימוש לרעה בסמכות, אבל לכך יש בג'צ ואפשר להתגונן. על כל פנים צריך שתהיה למישהו הסמכות לתת את האישור.

י.ה. סלינגהופר:

אני סבור שהסמכות להכיר במקום פטוריים במקום המקנה כשירות לעבוד כחוקר פרטי צריכה להיות בידי השר ולא בידי הוועדה. אילו רצינו להקים גוף אוטונומי למקצוע זה כמו לשכת עורכי-הדין, ניהא, אבל לא זאת הכוונה לגבי הוועדה. הרי איננו רוצים להרחיק לכת ולתת לה סמכויות שלפני מהותה אין זה סביר שיהיו לה. אולי טוב שהשר יתייעץ בוועדה, אבל מצני מציע לכתוב אף לא "בחטלצת הוועדה", כי היא צריכה אך ורק לתת רשימות זריא עלולה לערבב בחומרים. על כן אני סבור שמוטב להפקיד את הסמכות בדבר המקום בידי השר כפי שעשינו לגבי התכנית בפסקה (6).

בפסקה (4) אני מבקש לשקול אם לא להקדים את החלק השני לחלק הראשון, כי אם מדובר במשרד לחקירות פרטיות, לא דרושה שום חקירה אלא המשרד כשיר כבר לאמן סטאג'רים במקצוע זה. בחלק השני של המעיף אני מציע לדבר על מקום הסטאג' שצריך להיות מוכר.

אשר לפסקה (5), איני מציע להטיל על המסגרה לחנות דעה על אופיו של אדם, כי האופי הוא דבר פנימי של האדם. המסגרה גם אינה מוסמכת או אינה מסוגלת לחוות דעה על אופיו של אדם. את זה יכול לקבוע פסיכיאטור; ורופא, אבל לא המסגרה. כלום היא תאמר שהאם הוא פלגמטי, דפרסיבי, מלנכולי?

ג.ה. האוזנר: אבל היא יכולה לוטר, למשל, שהוא פסיכופט.

י.ה. סלינגהופר:

אם כן, היא תסתמך על חוות דעה רפואית. אם קושרים את המסגרה עם קביעת אופי, נודף מזה משהו לא נעים. למעשה אין לחשוש שהמסגרה תנצל סמכות זו, אך לא הייתי רוצה שייאמר בחוק במדינת ישראל כי המסגרה מחווה דעה על אופיו של אדם.

ש. סרידמן:

לפסקה (2) בדבר הצל, ניסיתי להגין את המציעים ודומני שירדתי לסוף דעתם. כשהוכנה הצעת החוק דומני שתקופת השירות בצבא היתה שנתיים וחצי ולא שלוש שנים, וסתוד הישחבה ונסקצעה גילה 23. התלבן ישכום זה לא מעשי וצריך למצוא ביטוי אחר, אבל כך היארתי לי את הסבר הדברים.

אשר לפסקה (3), לו הייתי משוכנע יותר לגבי האופי ההומניסטי של השכלה הומניסטית, הייתי אף דורש השכלה תיכונית הומניסטית, אך כיוון שאיני משוכנע בזה אני מציע להשאיר השכלה תיכונית. איני מתאר לי איך יוכל אדם לעסוק כיום במקצוע זה בלי כישור זה ואני יכול לתאר לעצמי שלו היתה באה הצעה זו בעוד שנתיים-שלוש ייתכן שהיו דורשים בי.איי. איני בטוח בזה, אבל יש לי הרושם שזה עשוי להשתפר.

באשר לשאלת העבר, האופי וההתנהגות אני חש שאנו מחקשים במקצת מפני שזה התרגום העברי ל- good character ונדמה לי ש- good character אינו חופף בדיוק את ענין האופי. ברצוני להזכיר כאן משהו מוג'יוני. לפני שלוש שנה היה בטיור-צבי אדם אחראי על הבטחון עם כל הסגולות הדרושות ובמשך הזמן הוא נכנס לחבורה לא טובה והחל לשחוק ולשחק קלפים ולעשות כל מה שכרוך לעתים בעיסוקים אלה. מטעמי עברו היה

ש. פרידמן:

צריך לתת לאדם זה אפשרות לשמש בתפקיד זה, אבל מטעמי התנהגות, חוסר שליטה עצמית וחוסר דיסון לא הייתי יכול להסליף על אותו אדם כפי שאני רואה אותו בהווה. מה שחסר כאן הוא ביסוס מוצלח יותר לאותו תוכן שעמו אני מסכים. אני מצטרף לשאלתו של חבר-הכנסת אברמוב בדבר המלים "מטעם אחר של בסחון הציבור". למעשה אפשר לפרש שגם שאר הטעמים הם טעמי בסחון הציבור ולי היה יותר נוח לו שאר הטעמים לא היו קשורים בבסחון הציבור.

היו"ר י.ש. בן-מאיר: על סמך מכרזים של הממשלה אני מפרש את המלים "בעל השכלה תיכונית" כמתייחסות לפי שלטר בבית-ספר תיכון ולא לבגרות. לפעמים מפרשים שזאת אף לא השכלה תיכונית מלאה.

ניצב משנה קרתי: - אלא אם כותבים: - השכלה תיכונית מלאה.

היו"ר י.ש. בן-מאיר: כך אני מפרש את הכתוב כאן ואני מסכים לבלסכה עם פירוש זה שנתי לו, כי אני סבור שהוא מאפשר לוועדה לנהג בגמישות בענין זה.

ש.ז. אברמוב: הבה באשר כותבים "השכלה תיכונית מלאה" בניצבות שירות המדינה, האם ההכוונה לארבע שנות לימוד תיכון או גם לבגרות?

היו"ר י.ש. בן-מאיר: הכוונה רק לארבע שנות לימוד, ואם רוצים בבגרות כותבים זאת במפורש.

לתנאי שהמועמד יהיה אזרח ישראל ותושב בה. עורך-דין חייב להיות אזרח. ייתכן שבמקרה זה שיתקיים השלב הראשון של התהליך. אולם ללא דווקא תושב, אבל חוקר פרטי זה משהו אחר, כי זה צריך להיות אדם מעורה במקום ולא אזרח עמדתו הישראלית שהוא תושב חוז, עם כל הכרוך בזה. שמענו סקידה בענין חוקרים פרטיים ואיננו רוצים להקל לגביהם. אני בדעה שחוקר פרטי צריך להיות גם אזרח וגם תושב.

ג. האונגר: מה הדין לגבי חברת ביטוח סחוף-לארץ שתרגה שאחד החוקרים שלה יבגל תביעה גדולה של נזק בארץ?

היו"ר י.ש. בן-מאיר: יש לי הצעה בענין זה שאותה אעלה אחר-כך.

לענין הגיל - לכאורה הייתי אומר שדרושות יותר משלוש שנים וצריך לקבוע את גיל 25 כמינימום, אבל דווקא מפני שאני מביא בחשבון כי הגבלה לגיל 25 תחול על ספר שצטק בחקירות במסגרת אלה צבא אנטי קציע לא לשנות גיל זה, שהרי לאלה יש אימון טוב לא רק מבחינה מקצועית אלא גם מבחינה אתית והם עובדים תחת משמעת. אם כן, אני מסכים לקביעת גיל 25 כמינימום מתוך הנחה שמי שלא סיפל בחקירות במסגרת או בצבא יהיה בגיל גבוה יותר, ואם יש מישהו יוצא מן הכלל שקיבל מסוגרפת שחרור מהצבא לפני הזמן, מתקבל על הדעת שהוא קיבל את השחרור או מטעמי בריאות או מטעמי אופי ויהיה סמילא פטול.

אני מסכים שבמקום המלה "מקום" צריכה לבוא מלה אחרת וכמו כן מסכים אני עם חבר-הכנסת קלינגהופר שצריך להקדים את הסיפה לרישה ב(4) ושהמקום צריך להיות סוכר לא על-ידי הוועדה אלא על-ידי שר המשפטים. אני מציע שייכתב כי קביעת שר המשפטים לגבי המקום תיעשה בתקנות, כי מי שרוצה להתמנות צריך לברר אם המקום הוכר כמקנה כשירות לעסוק כחוקר פרטי.

ש.ז. אברמוב: אינך מציע ששר המשטרה יקבע זאת בתקנות?

היו"ר י.ש. בן-מאיר: אני מציע שהדבר ייעשה על-ידי שר המשפטים שהוא הממונה על ביצוע חוק זה.

א. אבסורדיון: מדוע זה צריך להיות שונה מאשר בלשכת עורכי-הדין?

ה'נ"ר י.ש. בן-טאיר:
לשכת עורכי-הדין היא גוף המנהל את העניינים בעצמו, ולא כן ועדת הדין. למעשה שר המשפטים הוא האחראי מבחינה פרלמנטרית למתן הרשיונות ולא הוועדה והוא צריך לדעת מה המקום שכשיר להתאמן בו. אני מציע ששר המשפטים יפרסם את הסקופות הללו ברשומות.

מ. בן-טורת: על סמך מה יגבש השר את דעתו?

ה'נ"ר י.ש. בן-טאיר:
- הוא יתייעץ עם הוועדה, אך אין צורך לכתוב זאת כי השר הוא הנרשאי-באחריות. כאשר מדברים אנו על שירות אנו חושבים על בג"צ, אבל יש עוד דרך להתבכר-אל שירותים דנו ביקורת פרלמנטרית; נרשאי-באופן זה המהירה אחריות פרלמנטרית.

מ. בן-טורת: נראה לי שאנו מכשילים את השר בענין זה.

ה'נ"ר י.ש. בן-טאיר:
איני רואה את הדבר כך, כי השר יפרסם ברשומות את המשרדים של שירותי הבטחון, המשטרה ויוסיף את המשרדים לחקירות פרטיות שקיבלו רשיונות.

אשר לפסקה (5), אני סבור שההתנגדות מטעמים אלה צריכה לבוא מטעם הוועדה ולא מטעם המשטרה. המשטרה תתן חוות דעה לוועדה, אבל ההתנגדות היא של הוועדה. לפי הנוסח שלפנינו ההתנגדות של המשטרה סופית ואין הוועדה יכולה לערער עליה. אני מציע שייווסף סעיף קטן (ג) בו ייאמר כי הוועדה רשאית לסרב לתת רשיון מטעמי-אופלן או התנגבות של המבקש, או מטעם אחר של בטחון הציבור. כדי להחליט בענין זה תקבל הוועדה חוות דעת מהמשטרה. כך עושים היום במספר משרדים. בסעיף זה שהצעת לא דיברתי על עברו של המבקש, כי זה ענין אחר. הברונה לאדם שאין לו עבר פלילי, למשל, ואת זה אנו צריכים לכתוב במפורש. ענין העבר הוא עובדה, סציאות ואפשר לכתוב בפסקה (5) - מפניא אישור שאין לו עבר פלילי ותו לא. את המלה "אופלן" שהצעת לכלול בסעיף קטן נוסף שיקרא (ג) אני מפרש כ- good character, כפי שפירש חבר-הכנסת פרידמן. אפשר שהאיש מטעם קלפים או פתח.

ל. מרידור: זה יכול להיות ענין של אהבה.

ה'נ"ר י.ש. בן-טאיר: גם ענין של אופי.

אשר לשאלה שהציג חבר-הכנסת האוונגר, אני מציע לכלול סעיף שיאמר כי אדם שהוכר כחוקר פרטי לפי דיני סדינה אחרת, בה יש חוק לגבי רשיון לחוקרים, רשאי לקבל רשיון מאוועדה במקרים מסויימים.

ג. האוונגר: - רשיון לענין מסויים ולתקופה מסויימת.

ה'נ"ר י.ש. בן-טאיר:
כן, הוועדה תתן לו רשות לתקופה מסויימת לנהל חקירה בענין מסויים אף שאינן לה תתן לו רשיון כללי.

א. אנטוריון:
אפשר להרחיב את המחשבה ולהתייחס לעולה חדש שרוצה להמשיך במקצוע שלו.

ה'נ"ר י.ש. בן-טאיר:
זה ענין אחר. אני מדבר על אדם שבא לזמן מסויים.

ג. הלני: בהגדרה של "חוקר פרטי" כתוב "ודרך שירות לכל".

ה'נ"ר י.ש. בן-טאיר: עדיין לא דנו בהגדרות.

ג. הלני:
כדי לקבוע את הכישורים של חוקר פרטי צריך לדעת מה טכניותיו. האם יש סעיף הקובע את טכניותיו?

מ. שלגי:
לחוקר פרטי אין שום מסכות יתרה על פני כל אדם אחר. הדבר היחיד שנותן חוק זה הוא שהחוקר יהיה כפוף למשמעת של אתיקה מקצועית. גם לגבי צנעת הפרט הוא מתייחס

ס. שלגי:

לחוקר פרטי כפי שהוא מתייחס לכל אדם אחר.

ב. הלוי: אנו מדברים כאן במקצוע שעוסקים בו בדרכים נסתרות. מה היה המצב עד עכשיו? האם אין

בכלל רישוי?

א. אנקורי: יש דברים שהם על סף חוקיות.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: קיימנו שתי ישיבות בענין זה והדברים כתובים בפרוטוקול. חבר-הכנסת הלוי יוכל להיכנס לענין שהוא מעלה בסעיף 5.

ב. הלוי: בלי לקרוא את הפרוטוקולים בענין זה נראה לי שצריך להחמיר בכל הדרישות. צריך שהמועמד יהיה גם אזרח ישראל וגם תושב בה; שהוא יהיה בן 25 ולא בן 23, כי למה שבחור צעיר כזה יתערב בחיים הפרטיים של כל אדם? שיהיה בעל תעודת בגרות ולא שיהיה אדם שסיים חצי שנה בכתה השישית. לעומת זה הייתי אומר שדי בשנתיים של אימון במקום שלוש שנים. אני מסכים עם היושב ראש שלמסורה לא צריך להיות וטו וצריך לנסח את (5) כך שהוא יתן שיקול דעת לוועדה. המועמד יביא תעודה מסורתית בענין זה והוועדה תביא אותה בחשבון. ייתכן שיהיה צורך בטייגים נוספים.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: הצעתי להוסיף עבר פלילי.

ב. הלוי: הקושי בהתייחסות לעבר פלילי הוא שזה כולל עבירה קלה כחמורה. אנלי צריך לרתת יחס לעבירה

שיש בה כחמורה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: אפשר להתייחס לפשע.

י. סורן: החוק בה למנוע מסיות ופריצות בתחום זה, כי למעשה יש כאן שטח הפקר. אני מתאר לעצמי שמשרד המשפטים יזם חוק זה מתוך שיש מציאות חברתית מסוימת ואני מסכים עם חבר-הכנסת הלוי שצריך להיות פיקוח מקסימלי, אבל זאת מתוך הנחה שאנו רוצים שהחוק, אשר בא לדעתו בזמנו, צריך להיות בר ביצוע.

לא הייתי מציע לשבץ את המלה "אופיו" במלה "התנהגותו" בעקבות דברי חבר-הכנסת קלינגהופר, כי אלה שני דברים שונים. ענין האופי מעמיד את היחיד בפני מבחנים רבים. אם אדם הוא עצבני והוא מוכן לתפוש בכל רגע את הנשק, זה יותר ענין של אופי מאשר של התנהגות.

י. ארידורף: איך אפשר לקבוע אם זה לא בא לידי ביטוי בהתנהגות?

י. סורן: פי שמכיר סקרוב את האדם יכול לראות אם הוא עשה דברים שלא בהתאם לאופיו. הועלתה ההצעה שלא המשטרה תכריע ויש בכך צדק מסויים, כי אם נקבע בסעיף 3 שהוועדה בוחנת את הרישוי צריך לנסח את (5) כך, שהיא סבורה שבמשטרה היא מתחם הגותן חרות דעת, ואילו ההכרעה החלטית הוועדה. ייתכן גם שהמשטרה תחווה דעתה ושאתר מחברי הוועדה יאמר שהענין טעון בדיקה. לכן העדתו של היושב ראש בענין זה נראית לי חשובה.

חבר-הכנסת האוזנר העלה את הענין של אדם שהוסמך בחוץ-לארץ ושנא לכאן לערוך חקירה, אלא שבענין זה צריכים אנו להיות זהירים מאוד כדי שלא נביא לבילוש מבחון. מן ההכרח שבדיקה תהיה בתחום מוסד מוכר בארץ. ושתייה בפיקוח מישור.

ב. האוזנר: הכוונה היא שהחקירה תהיה באישור הוועדה לענין מסויים ולתקומה מבבולת.

כיום, בעולם העסקים המודרני, נזקקים אנשים לעתים קרובות לחוות דעת על מצבם הכלכלי ומעמדם העסקי של הבאים אתם בחיים.

ג. האו זנר:

כדברים. פירוק רצינית מלנה מתקשרת עם סף שמינה מכירה אלא לאחר שהשיגה אינפורמציה מספרד לחקירות. למסרדים כאלה יש קשרים עם בנקים, וכנראה, הסודיות הגדולה אינה פועלת תמיד והם משיגים אינפורמציה בנקאית, אבל הם די חיוניים בעולם העסקים.

הינ"ד י.ש. בן-מאיר: למעשה גם בנקים נעזרים בהם.

ג. האו זנר:

כל פירוק רצינית נעזרת בהם כדי לדעת אם אפשר לתת אשראי. אם כן, אין זה רק מסרד העוקב אחרי בני-זוג כדי לגלות אם יש עילה לגירושין אלא זה ענין מאוד רציני בעולם העסקים, ולכן אני מצטרף כללית להשקפתו של חבר-הכנסת הלוי שבענין זה איננו צריכים להקל. אם אנו רוצים שמסרדי החקירות שלנו יעמדו על דמה נאותה, - ואין שום סיבה שיפלו ברמתם הכללית וברמתם הסודית מסרדים אחרים - צריך שנדרוש מהם תנאי כשירות קפדניים ורצוי שבענין זה נעשה השוואה עם ארצות אחרות. הייתי רוצה לדעת מה הסצב באנגליה למשל.

ניצב משנה סרתי:

באנגליה זה ארגון פרטי ולא מסלכתי.

ג. האו זנר:

בענין זה הייתי מחסיר, כי אני חושב שחוקר כזה עלול להכשיל אדם שתלה בו את תקוותו וששילם לו את שכרו, אם אינו עומד במבחן של תנאי כשירות קפדניים.

י.ה. סלינגהוטר:

עם כל ההבנה שיש לי לניסוקים שהושמעו כאן בדבר סתן הסמכות למסטרד לאשר, ברצוני להפנות את תשומת לבכם לקושי מסויים הנעוץ בחוק רישוי עסקים מתשכ"ח הקובע, כי אם בית העסק או העיסוק בו מדובר עשוי להיות נובע איכשהו לבטחון הציבור ושר הפנים קבע עיסוק כזה בצו בהתייעצות עם שר המסטרד, טעון סתן הרישוי אישור של מי ששר המסטרד הסמיכו לכך. כלומר, לגבי מספר מקצועות שלא נקבעו בחוק אלא בחקיקת משנה דרוש אישור המסטרד. לשמיסתניק ישרי. האבל, סנין שישר בכל תחתיה בדלוחה שמהרשהת הרישוי שונה במהותה בעוד שבחוק שלטנינו יושב מישהו בוועדה היכול להסמיע את קולה של המסטרד, אלא שהוא רק אחד מהחברים האחרים בבוועדה יכולים להתנגד לו ואולי אינם סבינים כל כך את האספקט המסטרתי. אם כן, אין להשוות את עצם הידת המסטרד מיוצגת בוועדה עם הצורך שהדבר יהיה תלוי ממש בסתן אישור על-ידי המסטרד. כלומר, תהיה כאן דיספרופורציה - בעוד שלפי חוק רישוי עסקים יש לא מעט עיסוקים שנקבע לגביהם הצורך באישור מסטרתי, הרי לגבי מקצוע כמו המקצועות של חוקר פרטי, שכן רצוני שבחיינה זו לתלות אותה באישור מסטרתי ידווקא לגבינו ייקבע שאין צורך באישור. לא הייתי רוצה שהוועדה תחליט בענין זה בלי שיעמוד לפני ענין זה בחוק הרישוי.

ניצב משנה סרתי:

לא אנסה לשכנע אתכם שיש איזה קסם דווקא בגיל 23 או שיש צורך בתעודת בגרות או בהשכלה תיכונית חלקית או מליאה לצורך זה. ניסינו למצוא את שביל הזהב בין הרצוי לבין המצוי ולהעמיד את הכישורים המבירים. המטרה שלשמה הוצע חוק זה באה לידי ביטוי ב-(4) ו-(5), כלומר, קביעת הכישורים המקצועיים של הפועל והתנאים מבחינת אופיו, התנהגותו או סידת הסכנה הצפויה מאיש זה לציבור.

דפנץ שלרוב הוועדה ואין התנגדות לענין האזרחות

והתושבות. אזרח ישראלי שאינו תושב הארץ הוא תושב חוץ, וזאת המסגרת שלנו היא שמי שבוחר מקצוע הארץ תושב הארץ, איינו יקבע כאן את מקום מגוריו ויעמוד תחת פיקוח, ותהיה גם אפשרות לצפות ממנו לאחריות, ולא שזה יהיה איזה עובר אנוח שיהיה כאן חודש במסך השנה. הכוונה היתה לפדסההוא גם אזרח ישראלי וגם תושב ישראלי.

אשר למקום ההתמחות, לא בכדי הכנסנו כאן את המלה "מקום". איני יודע אם זה ביטוי מוצלח, אבל השתמשנו בו סתוך שידענו כי כל כמה שנשתדל להכין רשימה מליאה של מקומות מתאימים יימצא תמיד מישהו מקופח, כי אי-אפשר לחזות מראש כל מקום אפשרי להתמחות. אם זה מסרד חקירות מוכר, זה נקבע בחוק, ולגבי מקום אחר רצינו לאפשר ללוועדה להיות בת סמכה בנושא זה ולסבוע אחר-כך לא רק שם מסרד או שם מומד אלא גם באיזו

ניצב משנה קרתי:

כי אם ייקבע הדבר בתקנות כפי שהוצע כאן ומוסד העונה לדרישות לא בכלל בתקנות משום מה, יסבול האדם שהתמחה באותו מוסד רק משום שאותו מוסד לא בכלל בדשיטה. הכוונה היא שכאשר הוועדה תבחן אותו היא תתן דעתה גם על המקום וגם על תחום העיסוק של המועמד ותקבע אם כישור זה מספיק כדי להעניק את הרשיון. חשוב לדעת לא רק מה מקום העבודה של האיש כי אם גם מה המסגרת בה הוא עבד.

המטרה של הנוסח שהצענו בדבר ענין האישור היא קודם כל להכריח את המבקש להתעדטל לפי המטרה ולמסור את כל האינפורמציה שבידיעתו הבלעדית כדי שתהיה חוות דעת סקיפה על האיש. אם לא יהיה תנאי זה שהוא תנאי בל יעבור, יוכל האיש לטוב להשיב על שאלות מסויימות. הוועדה תשאל אותו והוא ישיב לה, והיא תקבל אינפורמציה שלא תהיה מסוגלת לבחון אותה או להפריך אותה, בעוד שבדרך המוצעת תהיה אפשרות לקבל אינפורמציה, להתייחס אליה ולחוות דעה עליה.

הדרישות לגבי עבר, אופי והתנהגות באו לאותה מטרה. אם ייכתב רק "עבר", יוכל המועמד להשיב על שאלה מסויימת שהיא נוגעת לאופי ולא לעבר, ואנו רוצים לתת תמונה מהיטובה, סליחה ומקיפה ככל האפשר, בין שזה יתבטא באופי, בהתנהגות חיצונית או בדברים הנוגעים לעברו. הכוונה לאפשר לבחון כל אפקט שיכול להיות לו השלכה על האדם בעיסוקו כחוקר פרטי.

אשר לזרים, אחד הדברים שאנו חוששים מהם עד היום הוא מתן אפשרות לזרים לעסוק במקצוע זה, כי להבדיל מתושבי הארץ שאנו בוחנים אותם, לא תהיה אפשרות לעשות זאת לגביהם. האיש יבוא לכאן בשליחות המשרד בחוץ-לארץ, וייתכן שזה יהיה משרד ידוע, אבל ידוע לנו ששטרדי חקירות גדולים בחוץ-לארץ משמשים גם צינור להשגת אינפורמציה סודית, ולא תהיה לנו אפשרות לפקח עליהם. לכן אני מציע שנישאר במסגרת זו, ומשרד או גוף זר שירצה לאסוף אינפורמציה יצטרך להעזר על-ידי משרד ישראלי שעליו נפקח ושבו נכיר.

א. אנטוריון:

אני חושב שצריך להוסיף איזו מרוצדורה שכאשר מקבלת הוועדה בקשה כזאת צריכה היא לפרסם את הדבר ברבים, וכנראה, לא יוכל הפרסום להיעשות אלא בילקוט הפרסומים, כדי שאם מישהו מהציבור יודע דבר מה הוא יבוא למסור אותו. הפרסום הזה יהיה שפלוני ביקש רשיון ואם למישהו יש התנגדות הוא יוכל לבוא ולהביע אותה.

א. ירין:

אתייחס לקיצור להערות השונות, כי להשגתן של חברי-הכנסת אנטוריון, פרידמן ואחרים ניתנו תשובות. ברצוני להרגיע את חבר-הכנסת ארידור שאם דורשים אנו שהאיש יהיה מאזרח לא תהיה בזה פגיעה בזכויות האדם לפרנסה. איננו שוללים ממנו פרנסה גם לא על-ידי זה שאנו דורשים ממנו שיהיה לפחות בן 23. זה לא נוגע כלל לזכויות. אנחנו רוצים שאזרח ישראלי יושב בצרפת, למשל, ושיש לו כל הכישורים האחרים יוכל לקבל רשיון, כי הדרישה כפולה, כפי שהיא קיימת לגבי עורכי-דין ואחרים. בענין הגיל אמר כבר ניצב משנה קרתי שקשה להוכיח דווקא כי דרוקא גיל 23 הוא הגיל המתאים, אבל הוכחה עקיפה לכך שהוא מתקבל על-הדעת היא אולי העובדה שחלק ביקשו להעלות אותו וחלק ביקשו להוריד אותו. אין זה ענין שנותנים עדיפות לאנשים שלא שירתו בצבא. הרי גם נשים יכולות להיות חוקרות פרטיות ותקופת השירות וסדרי השירות אחרים אצלן.

אשר להשכלה תיכונית, אני מסכים עם היושב ראש שאין זה אומר שמדובר בדווקא בתעודת בגרות. איני מתאר לעצמי שאדם אשר למד חצי שנה בלבד בתיכון ואחר-כך סולק יוכל לומר שיש לו השכלה תיכונית, אבל דווקא על-ידי הגיטרי הסתמי בו אנו משתמשים יכולים אנו לתת את הגמישות הדרושה. אם תרצו להוסיף את המלים "להנחת דעתה של הוועדה", אפשר לעשות זאת, שם כי כך זה מסילא. ברצוני להזכיר גם שחלק מההשכלה הנדרשת יכולה להיות נרכשת בחוץ-לארץ, ואם נכתוב דברים ברורים מדי, אנו עלולים להסתבך לגבי אנשים שבאו מחוץ-לארץ ושרכשו שם, למשל, כשירות זו של ההשכלה התיכונית.

א. ידין:

המלה "במקום" בה השתמשנו ב(4) היא אולי לא אלגנטית ביותר, אבל השתמשנו במלים אחרות, כי אם מדובר במחלקת החקירה של המסורה, למשל, אין לדעת אם זה נוף, יחידה, סוסד או מסלול אחר והעדפנו לבחור במלה הסתמית "מקום" ייתכן שהיינו משיגים את המסרה גם לו היינו כותבים "סוסד", אבל נראה לי שדווקא מלה סתמית כזאת עשויה להיות פועילה. איננו מתנגדים שיהיו מקומות מסוימים שייקבעו טראש על-ידי שר המשפטים, כפי שהוצע כאן, בתור מקומות המקנים כשירות לעסוק בחוקר, אבל איננו חושבים שזה רצוי שזו תהיה הדרך היחידה. כלומר, הייתי מציע לאשתמש בשתי הדרכים באופן אקופולטיבי - מקום שהוצר על-ידי שר המשפטים בצו או מקום שהוועדה הכירה בו. ברצוני לאפשר התפשות זו לאו דווקא בסוסדות שאשר הודיע עליהם בצו אלא גם במקום שהוועדה הכירה בו ראשית כל מסום שיש מקומות בארץ בהם אפשר ללמוד היטב מנטיון מעשי בחקירה פרטית, ופרסום בצו של שר המשפטים אינו יפה להם כל כך והוא גם לא נהוג מצדנו. שנית, אפשר לרכוש את ההתמחות בחוץ-לארץ, וסוסדות כאלה ודאי לא יהיו ברשימת שיפורם של המשפטים. אם כן, אם ללכת בדרך של פרסום צו, אין לעשות זאת במקום הדרך המוצעת של הכרה על-ידי הוועדה כי אם בנוסף לה.

אשר להערה לגבי מנהל משרד, אני מסכים שזה צריך להיות קשור עם מנהל משרד לפי פרק ג'. בקשר לפסקה (5) גם כאן איני חושב שאנו פוגעים בתדמית הסדינה אם לגבי סקציות מסויימים דורשים אנו כשירות של אופי, וכבר ניתנו דוגמאות הטראות שיש דברים שקשה להגדירם בדברים הנוגעים להתנהבות או לעבר ואיזכור האופי עשוי לעזור. אבל איני צופד על רשימת מלים אלה והייתי מוכן גם ללכת לפי ההצעה שהועלתה על-ידי אחר מחברי הוועדה לומר רק: מטעמי בטחון הציבור. גיסוה זה יתן מסגרת רחבה עוד יותר, כי אז לא תהיה אחיזה בדברים מסויימים. על כל פנים אני בטוח שעל-ידי הניסוח "מטעם אחר" גם המלים "עברו, אפיו, התנהבותו" סקבלות משמעות זו של בטחון הציבור, כי אחרת לא היה טעם למלה "אחר", ואני מסכים עם זה. כלומר, איני רוצה שידובר באופי והתנהבות באופן כללי. כל עוד אין זה נוגע לבטחון הציבור איני חושב שצריך להסיק מסקנות סאופיו והתנהבותו של האיש.

י.ה. קלינגהוסטר: בחוק רישוי עסקים כתוב: שלום הציבור והבטיחותו.

א. ידין:

אפשר להשתמש בניסוח זה וגם בניסוח שלפנינו, אך סה שחשוב יותר הוא סי בודק ענין זה. נכון שלפי הניסוח של (5) המסורה היא כמילו האינסטנציה מקובעת ואם מינה נמנות את האישור אין האיש יכול לקבל את הרישיון. אולי צריך לחשוב על העברת הענין לוועדה, אבל לא ברור לי כל כך איך אפשר לעשות זאת שהרי המסורה היא בכל זאת הסוסד שיכול למסור נתונים אלה, ועל כל פנים הוועדה בתור ועדה מינה יכולה לדעת דברים אלה. גם אם תינתן לה הסמכות היא תוכל לדעת את הדברים לאור חוות דעתה של המסורה.

לגבי רישיון זמני נאמרו כאן מספר דברים. נדון בכך במסדר. הדברים אינם פשוטים.

הינר י.ש. בן-טאיר:

אני מציע שנשאיר זאת עד לאחר שנסיים את הדיון בהגדרה של "חוקר פרטי". חשוב אם יישארו המלים "דרך שירות לכל" והיתה דעה שצריך לפחוק אותן.

אני מבין שאין התנגדות להזכיר גם אזרחות וגם תושבות בפסקה (1), ואם כן, אנו מאשרים פסקה זו כמות שאי. לגבי פסקה (2) יש הצעה לקבוע גיל גבוה מ-25 ויש הצעה להשאיר גיל זה.

ה. ג. ע. ה.

ההצעה להשאיר את גיל 25 כסוצע בפסקה (2) - נתקבלה

הינר י.ש. בן-טאיר:

בפסקה (3) יש הצעה לאזכר בגרוב ויש הצעה להוסיף את המלה "מלאה" אחרי "בשאלה תיכונית". מפענו שהמלה "בגרות" עלולה להקשות לגבי סי שרכש השכלה תיכונית בחוץ-לארץ.

גם לצעי יוצאי קיבוצים.

ש. פרידמן:

השאלה היא אם לכתוב "השכלה תיכונית מלאה" שהיא השכלה של ארבע שנים.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

מוטב לדבר על השכלה על-יסודית של ארבע שנים.

ש.ז. אברמוב:

זה יכול גם סי שלפלו בבית-ספר מקצועי.

א. אנסורינו:

ה צ ב ע ה

ההצעה לכתוב "השכלה על-יסודית" במקום "השכלה תיכונית-ב" (2) - נתקבלה בהצעה להוסיף את המלה "מלאה".
נוצב משנה סדתי: בית-הספר למסחר, למשל, שהוא בית-ספר על-יסודי מסיימים אותו בשנתיים.

ה צ ב ע ה

ההצעה להוסיף את המלה "מלאה" במסקנה (2) - לא נתקבלה

ס. בן-פורת:

אולי מוטב לסקול טוב אם רצוי לכתוב "על יסודי", כי זה בניבוי לכל התערוכות שאושטעו. על יסוד נוסח זה אפשר לכלול גם סי שסיים שנתיים, ואילו בשכונות "השכלה תיכונית" זה יכול להיות יותר משנתיים.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

הרוב בנודעתה היה בעד זה שלש תיכונות מלאה "מלאה". אני סוכן להביא להצבעה חוזרת את הענין של "השכלה על-יסודית".

ה צ ב ע ה

ההצעה לכתוב "השכלה על-יסודית" במקום "השכלה תיכונית" - נתקבלה

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אני חושב שאין התנגדות להקדים את הקיסמה לרישה במסקנה (4). הוסמעה הערה לגבי המלה "במקום" והוסבר לנו שקשה למצוא הגדרה טובה יותר. האם אתם עוסד על הצעתך, חצר-הכנסת אברמוב?

ש.ז. אברמוב:

אם זה לא ניתן לפתרון, זה לא ניתן לפתרון.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

איתה הצעה לכתוב שר המספטים יפרסם את המקומות ברשומות וד"ר ידין הציע שזה יבוא בנוסף לאפשרות שהוועדה תכיר במקומות במקנים כשירות לעסוק כחוקר פרטי.

א. אנסורינו:

אני מציע שהכרת המקומות תהיה פרוכזת כולה בידי הוועדה.

י.ה. קלינגהופר:

אני בעד זה שרק שר המספטים יוכל לפרסם את המקומות.

ה צ ב ע ה

ההצעה ששר המספטים יפרסם ברשומות המקומות כשירות לעסוק כחוקר פרטי - נתקבלה.

ההצעה לא לתת דיסקרציה גם לוועדה - לא נתקבלה

ס. בן-פורת:

את ענין סנהל המשרד אנו דוחים לאחר-כך?

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

- כן.

היתה הצעה לצמצם את הסטאב' לשבתיים.

י. ארידור

ה צ ב ע ה

האצעה לצמצם את תקופת האימונים של חוקר פרטי לשבתיים - לא נתקבלה.

הי"ר י. ש. בן-טאיר: אני מציע שנחליט לבני מיסקה (5) בישיבה הבאה.

סל בן-טורת: גם חבר-הכנסת הלוי הציג בתחילת דבריו שאלות שונות

לגבי חוקרים פרטיים, ואני סבור שמוטב להזמין אחד המרבזנים או האיגודים העוסקים במטריה זו. אני מדבר על אלה שהחוק יחול עליהם.

הי"ר י. ש. בן-טאיר: כיום ד' נדון כשאלה אם להזמין גורמים אלה.

בישיבה נעלה בשעה 11.00.